

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БНА-2023/3/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баянхонгор хот 2023.03.25	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат Утас: 99007576 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэням Утас: 99442140 Цахим хаяг: tseenyama@audit.gov.mn Аудитор: Б.Нарангэрэл Утас: 99009293 Цахим хаяг: Narangerelb@audit.gov.mn Цахим хуудас: www.audit.mn
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	6
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	14
3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	15
3.5.2 Авлага.....	15
3.5.4 Бараа материал	16
3.5.6 Үндсэн хөрөнгө	17
3.5.7 Өр төлбөр	18
3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	18
3.5.11 Орлогын данс.....	19
3.5.12 Зардлын данс.....	19
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	24
4.1 Ерөнхий зүйл	24
4.2 Материаллаг байдал.....	25
4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	25
4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	26
4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	26
4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	26
4.7.1 Завсрын аудитын талаар	26
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	27
5.1 Зөвлөмж.....	27

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584
Цахим шуудан: procurement.bayankhongor@audit.gov.mn

2023.03.25 № 2/134
танай _____ -ны № _____ -т

БАЯНБУЛАГ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Д.ПҮРЭВСҮРЭН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан.

Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Тайлант онд төсвийн шинэчлэлтэй холбоотойгоор ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн санхүүгийн тайлан Боловсролын ерөнхий газарт, эрүүл мэндийн төвийн тайлан Эрүүл мэндийн яаманд, соёлын төвийн тайлан Соёлын яаманд нэгтгэгдэж, тайланд хөрөнгийг шилжүүлэн бүртгэгдсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

D- alban bichig 2022 A4 TOOT

• 005020509

Төсвийн захирагч

..... ТАНАА

Төсвийн шинэчлэлтэй холбоотой нийт 3,963,390.7 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр балансаас баланст шилжүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Сумын Засаг даргын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн 2022 оны хэрэгжилтийг 78.3 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Баянбулаг сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан. Танилцахад материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Сумын Засаг дарга санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

D- alban bichig 2022 A4 TOOT

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	671,974,444.0	551,091,549.9
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	198,451,150.8	281,836,524.6
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	198,451,150.8	281,836,524.6
31210	Төгрөг	198,451,150.8	281,836,524.6
31211	Төрийн сангийн харилцах	198,451,150.8	281,836,524.6
33	АВЛАГА	231,866,395.0	187,402,867.2
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	210,810.0	1,754,290.2
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	110,239,000.0	0.0
33500	Бусад авлага	1,860,100.0	0.0
33510	Байгууллагаас авах авлага	600,100.0	0.0
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,260,000.0	0.0
33600	Зээлийн авлага	119,556,485.0	185,648,577.0
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	119,556,485.0	185,648,577.0
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	119,556,485.0	185,648,577.0
34	УРЬДЧИЛГАА	325,000.0	0.0
34710	Урьдчилгаа тооцоо	325,000.0	0.0
34713	Цалингийн урьдчилгаа	325,000.0	0.0
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	215,212,336.2	81,852,158.0
35100	Түүхий эд материал	42,290,614.0	54,023,225.0
35110	Тусгай зориулалттай материал	38,548,977.0	54,023,225.0
35130	Эм боох материал	3,741,637.0	0.0
35400	Хангамжийн материал	172,921,722.2	27,828,933.0
35410	Бичиг хэргийн материал	4,586,600.0	1,260,000.0
35420	Аж ахуйн материал	43,577,067.0	9,205,905.0
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	310,000.0	310,000.0
35440	Түлш, шатах тослох материал	4,541,000.0	0.0
35450	Барилгын засварын материал	300,000.0	0.0
35460	Хүнсний материал	2,212,355.0	0.0
35470	Бусад хангамжийн материал	117,394,700.2	17,053,028.0
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	26,119,562.0	0.0
36600	Бусад нөөц	26,119,562.0	0.0
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,867,555,700.9	915,003,996.1
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,867,555,700.9	915,003,996.1
39200	Биет хөрөнгө	3,819,719,200.9	866,407,796.1
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,653,250,627.0	800,356,683.0
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-445,194,939.9	-237,160,568.8
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	265,524,384.0	180,114,800.0
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-141,291,185.8	-122,824,561.6
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	694,316,898.3	253,354,111.0
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-459,743,188.6	-183,991,077.6
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	256,037,046.5	54,281,110.5
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-152,040,285.5	-36,045,902.0
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	931,620.0	0.0
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	201,126,269.0	231,399,549.0
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-79,974,664.3	-73,076,347.3
39217	Ном	26,776,620.2	0.0
39300	Биет бус хөрөнгө	47,836,500.1	48,596,200.0
39301	Програм хангамж	2,430,000.0	5,760,000.0
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,055,999.9	-480,000.0
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	47,462,500.0	43,316,200.0
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	4,539,530,145.0	1,466,095,546.0
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	61,170,441.0	1,865,476.0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	61,170,441.0	1,865,476.0
41300	Өглөг	61,170,441.0	1,865,476.0
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	41,479,096.0	1,748,676.0
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	11,189,745.0	0.0
41360	Бусад өглөг	8,501,600.0	116,800.0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	8,501,600.0	116,800.0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,478,359,704.0	1,464,230,070.0
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,478,359,704.0	1,464,230,070.0
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,558,392,168.8	307,031,762.0
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	1,558,392,168.8	307,031,762.0
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	2,099,040,823.4	1,141,226,412.1
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,063,701,082.8	4,105,325,290.0
51220	Тайлант үеийн үр дүн	35,339,740.5	-2,964,098,877.9
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	820,926,711.8	15,971,896.0
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	4,539,530,145.0	1,466,095,546.0

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,631,691.7	1,335,592.8
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	82,832.5	341,347.3
110	Орлогын албан татвар	42,077.5	154,742.4
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	42,077.5	154,742.4
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.0	117,070.4
110002	Үйл ажиллагааны орлого	12,545.3	9,866.5
110003	Хөрөнгийн орлого	29,532.2	27,489.5
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	0.0	316.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,800.0	21,527.8
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.0	482.3
113002	Бууны албан татвар	1,800.0	1,110.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0.0	19,935.4
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	38,955.0	165,077.1
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10,865.1	3,863.1
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,308.1	621.0
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	600.0	350.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	8,957.0	2,892.1
1181	Газрын төлбөр	787.5	1,023.6
118101	Газрын төлбөр	787.5	1,023.6
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	27,302.4	160,190.4
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	27,302.4	160,190.4
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	282,225.7	212,028.1
120	Нийтлэг татварын бус орлого	282,225.7	212,028.1
120003	Торгуулийн орлого	10,120.0	1,290.0
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,097.5	12,623.3
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,097.5	11,623.3
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000.0	1,000.0
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	204,165.9	168,258.3
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	64,842.3	29,856.5
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,266,633.5	782,217.5
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,274,923.7	23,135.5
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.0	23,135.5
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,274,923.7	0.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	262,384.3	38,112.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	93,164.5	1,300.0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,359.9	36,812.0
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	145,860.0	0.0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	712,125.2	720,970.0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	631,520.5	559,958.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	80,604.7	161,011.7
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	17,200.3	0.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	17,200.3	0.0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,596,352.0	1,037,044.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,596,352.0	1,037,044.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,513,617.1	700,314.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,302,089.2	281,394.5
210101	Үндсэн цалин	1,040,438.5	281,394.5
210102	Нэмэгдэл	175,250.7	0.0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,082.0	0.0
210104	Урамшуулал	81,318.0	0.0

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	172,334.0	35,551.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	134,285.7	35,551.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,871.9	0.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,639.2	0.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	5,537.3	0.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,999.8	0.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	203,001.6	25,637.9
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,555.4	3,813.0
210302	Түлш, халаалт	191,946.1	21,824.9
210303	Цэвэр, бохир ус	2,500.0	0.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	195,652.3	45,886.2
210401	Бичиг хэрэг	14,630.1	7,459.4
210402	Тээвэр, шатахуун	64,226.9	37,311.4
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,255.2	75.0
210404	Ном, хэвлэл	834.4	257.9
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,359.4	0.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	52,175.2	782.5
210408	Бараа материал акталсны зардал	45,691.1	0.0
210409	Бараа материал шилжүүлсний зардал	3,480.0	0.0
2105	Нормативт зардал	88,050.0	220.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	47,080.9	0.0
210502	Хоол, хүнс	35,128.2	220.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,840.9	0.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	23,622.9	1,980.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0.0	1,980.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	200.0	0.0
210604	Урсгал засвар	23,422.9	0.0
2107	Томилолт, зочны зардал	6,175.7	4,048.0
210702	Дотоод албан томилолт	6,175.7	4,048.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	228,962.9	185,591.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	222,626.9	181,031.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,800.0	500.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320.0	324.2
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	172.0	172.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,044.0	3,564.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	293,728.5	120,005.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,227.6	41,540.8
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,042.0	4,443.0
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	232,459.0	74,021.5
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	82,734.9	336,729.4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	52,793.6	49,437.8
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	13,945.4	12,626.4
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,481.8	35,367.4
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	5,609.4	0.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,757.0	1,444.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,884.6	287,291.6
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	0.0	278,042.4
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,884.6	9,249.2
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	19,056.7	0.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	19,056.7	0.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	35,339.7	298,548.6
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.0	3,262,647.5
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	0.0	3,061,756.5
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	0.0	200,890.9
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	35,339.7	-2,964,098.9

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нө	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,558,392.2	874,561.0	2,010,066.7	4,443,020.0
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.0	0.0	53,634.3	53,634.3
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,558,392.2	874,561.0	2,063,701.1	4,496,654.3
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.0	-53,634.3	0.0	-53,634.3
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.0	0.0	35,339.7	35,339.7
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,558,392.2	820,926.7	2,099,040.8	4,478,359.7
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,558,392.2	820,926.7	2,099,040.8	4,478,359.7
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,251,360.4	-804,954.8	2,006,921.2	-49,394.0
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	307,031.8	15,971.9	4,105,962.0	4,428,965.7
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.0	0.0	-2,964,735.6	-2,964,735.6
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	307,031.8	15,971.9	1,141,226.4	1,464,230.1

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,323,884.4	1,170,399.3
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	82,832.5	341,347.3
110	Орлогын албан татвар	42,077.5	154,742.4
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	42,077.5	154,742.4
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтах хөдөлмөр эрх	0.0	117,070.4
110002	Үйл ажиллагааны орлого	12,545.3	9,866.5
110003	Хөрөнгийн орлого	29,532.2	27,489.5
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	0.0	316.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	1,800.0	21,527.8
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.0	482.3
113002	Бууны албан татвар	1,800.0	1,110.0
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0.0	19,935.4
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	38,955.0	165,077.1
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10,865.1	3,863.1
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,308.1	621.0
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	600.0	350.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	8,957.0	2,892.1
1181	Газрын төлбөр	787.5	1,023.6
118101	Газрын төлбөр	787.5	1,023.6
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	27,302.4	160,190.4
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	27,302.4	160,190.4
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	84,657.4	46,834.6
120	Нийтлэг татварын бус орлого	84,657.4	46,834.6
120003	Торгуулийн орлого	10,120.0	1,290.0
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	74,537.4	45,544.6
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	73,537.4	44,544.6
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000.0	1,000.0
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,156,394.5	782,217.5
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,274,923.7	23,135.5
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.0	23,135.5
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,274,923.7	0.0

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	152,145.3	38,112.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	112,616.7	1,300.0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,907.7	36,812.0
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	35,621.0	0.0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	712,125.2	720,970.0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	631,520.5	559,958.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	80,604.7	161,011.7
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	17,200.3	0.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	17,200.3	0.0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,151,486.8	911,454.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,151,486.8	911,454.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,068,751.9	826,561.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,260,928.5	317,749.2
210101	Үндсэн цалин	972,879.4	252,423.5
210102	Нэмэгдэл	175,250.7	16,516.1
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,082.0	0.0
210104	Урамшуулал	91,714.9	0.0
210105	Гэрээт ажлын хөлс	16,001.4	48,809.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	169,884.4	40,061.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	120,003.7	27,286.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,505.3	3,193.7
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,962.2	2,555.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,501.2	638.6
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,912.0	6,387.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	189,869.5	209,212.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,548.8	15,925.9
210302	Түлш, халаалт	178,820.8	190,853.1
210303	Цэвэр, бохир ус	2,500.0	2,433.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	100,869.2	40,298.0
210401	Бичиг хэрэг	9,822.4	7,010.8
210402	Тээвэр, шатахуун	59,468.0	20,505.7
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,362.7	294.5
210404	Ном, хэвлэл	1,550.7	1,487.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	14,070.0	10,000.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,595.4	1,000.0
2105	Нормативт зардал	78,911.9	0.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	29,384.7	0.0
210502	Хоол, хүнс	35,099.5	0.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	14,427.7	0.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	26,796.9	19,649.8
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,020.0	3,830.0
210602	Тавилга	4,050.0	0.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	200.0	0.0
210604	Урсгал засвар	20,526.9	15,819.8
2107	Томилолт, зочны зардал	6,175.7	4,048.0
210702	Дотоод албан томилолт	6,175.7	4,048.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	150,446.8	43,386.8
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	144,110.8	38,826.6
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,800.0	500.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320.0	324.2
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	172.0	172.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,044.0	3,564.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	84,869.2	152,155.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,259.4	147,471.2
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,609.8	4,684.0

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	82,734.9	84,893.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	52,793.6	52,508.8
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	13,945.4	15,741.4
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,481.8	35,367.4
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	5,609.4	0.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,757.0	1,400.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,884.6	32,384.7
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.0	23,135.5
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,884.6	9,249.2
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	19,056.7	0.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	19,056.7	0.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	172,397.6	258,944.9
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	105,541.1	175,559.5
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	105,541.1	175,559.5
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	105,541.1	175,559.5
220001	Барилга байгууламж	52,976.1	160,591.5
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	52,565.0	14,968.0
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-105,541.1	-175,559.5
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	66,856.5	83,385.4
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	131,594.6	198,451.2
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	198,451.2	281,836.5

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,206,404.5	1,025,766.4	180,638.1	85.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	969,064.9	865,175.0	103,889.9	89.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	915,728.8	812,666.1	103,062.7	88.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	322,531.5	317,749.2	4,782.3	98.5
210101	Үндсэн цалин	255,645.9	252,423.5	3,222.4	98.7
210102	Нэмэгдэл	17,180.0	16,516.1	663.9	96.1
210105	Гэрээт ажлын хөлс	49,705.6	48,809.7	895.9	98.2

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	40,061.9	40,061.9	0.0	100.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,241.4	27,286.9	-45.5	100.2
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,205.0	3,193.7	11.3	99.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,564.2	2,555.4	8.8	99.7
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	641.1	638.6	2.5	99.6
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,410.2	6,387.3	22.9	99.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	230,097.4	209,212.0	20,885.4	90.9
210301	Гэрэл, цахилгаан	19,691.8	15,925.9	3,765.9	80.9
210302	Түлш, халаалт	207,405.6	190,853.1	16,552.5	92.0
210303	Цэвэр, бохир ус	3,000.0	2,433.0	567.0	81.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	40,469.4	40,298.0	171.4	99.6
210401	Бичиг хэрэг	7,059.4	7,010.8	48.6	99.3
210402	Тээвэр, шатахуун	20,531.7	20,505.7	26.0	99.9
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	206.4	294.5	-88.1	142.7
210404	Ном, хэвлэл	1,488.8	1,487.0	1.8	99.9
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,180.0	10,000.0	180.0	98.2
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,003.1	1,000.0	3.1	99.7
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	24,800.0	24,619.8	180.2	99.3
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,800.0	8,800.0	0.0	100.0
210604	Урсгал засвар	16,000.0	15,819.8	180.2	98.9
2107	Томилолт, зочны зардал	4,252.9	4,048.0	204.9	95.2
210702	Дотоод албан томилолт	4,252.9	4,048.0	204.9	95.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,690.4	19,308.9	1,381.5	93.3
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	16,116.4	14,748.7	1,367.7	91.5
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500.0	500.0	0.0	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	338.0	324.2	13.8	95.9
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	172.0	172.0	0.0	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,564.0	3,564.0	0.0	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	232,825.3	157,368.2	75,457.1	67.6
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	228,121.5	152,684.2	75,437.3	66.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,703.8	4,684.0	19.8	99.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	53,336.1	52,508.8	827.3	98.4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	53,336.1	52,508.8	827.3	98.4
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,568.7	15,741.4	827.3	95.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	35,367.4	35,367.4	0.0	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,400.0	1,400.0	0.0	100.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	237,339.6	160,591.5	76,748.1	67.7
220001	Барилга байгууламж	237,339.6	160,591.5	76,748.1	67.7
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,206,404.5	986,100.2	220,304.3	81.7
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	161,902.2	0.0	161,902.2	0.0
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	161,902.2	0.0	161,902.2	0.0
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	811,996.6	940,555.7	-128,559.1	115.8
320001	Орон нутгийн төсвөөс	811,996.6	779,544.0	32,452.6	96.0
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	0.0	161,011.7	-161,011.7	
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	232,505.7	45,544.6	186,961.1	19.6
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	90,042.8	44,544.6	45,498.2	49.5
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000.0	1,000.0	0.0	100.0
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	141,462.9	0.0	141,462.9	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	141,462.9	-141,462.9	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	101,796.7	-101,796.7	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөг/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	152,145.3	38,112.0
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	152,145.3	38,112.0
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	135,651.3	28,862.9
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	135,651.3	28,862.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	135,651.3	28,862.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,494.0	9,249.2
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,609.4	0.0
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	5,609.4	0.0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	10,884.6	9,249.2
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,884.6	9,249.2
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	152,145.3	38,112.0
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	152,145.3	38,112.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	112,616.7	1,300.0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,907.7	36,812.0
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	35,621.0	0.0

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Баянбулаг сум нь “Төрийн үйлчилгээг хүргэх, хүний хөгжлийг хангаж уламжлалт мал аж ахуй, газар тариаланг эрчимжүүлсэн дэд бүтцэд тулгуурлан, зах зээлд өрсөлдөхүйц нутгийн шилдэг бүтээгдэхүүнтэй хангайн бүсийн тэргүүлэх сум болно” гэсэн эрхэм зорилгынхоо хүрээнд үйл ажиллагааныхаа зорилтыг тодорхойлжээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт *ороогүй* байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудит/аудиторын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь 2018 онд аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү төрийн сангийн хэлтсээс гаргасан "Төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын жишиг баримт бичиг"-ийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ мөрдөж ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 3,073,434.6 мянган төгрөгөөр буюу 67.7 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	198,451.2	281,836.5	83,385.4
Авлага	231,866.4	187,402.9	(44,463.5)
Бараа материал	215,212.3	81,852.2	(133,360.2)
Үндсэн хөрөнгө	3,867,555.7	915,004.0	(2,952,551.7)
Нийт хөрөнгө	4,539,530.1	1,466,095.5	(3,073,434.6)
Өр төлбөр	61,170.4	1,865.5	(59,305.0)
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	4,478,359.7	1,464,230.1	(3,014,129.6)
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	4,539,530.1	1,466,095.5	(3,073,434.6)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан нь үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс 2,952,551.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь боловсролын салбарын шинэчлэлтэй холбоотойгоор сургууль, цэцэрлэг, соёлын төвийн хөрөнгийг орон нутгаас улсын төсөвт шилжүүлэн бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 281,836.5 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 83,385.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
			Банканд байгаа бэлэн мөнгө
Төгрөг	198,451.2	281,836.5	83,385.4
Төрийн сангийн харилцах	198,451.2	281,836.5	83,385.4
Дүн	198,451.2	281,836.5	83,385.4

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 281,836.5 мянган төгрөг нь Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 71,857.6 мянга, Хоршоог хөгжүүлэх сангийн дансанд 29,939.1 мянга, орон нутгийн ерөнхий орлогын үлдэгдэл 180,039.8 мянган төгрөг байршиж байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 187,402.9 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 44,463.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	210.8	1,754.3	1,543.5
Татаас, санхүүжилтийн авлага	110,239.0	0.0	(110,239.0)
Байгууллагаас авах авлага	600.1	0.0	(600.1)
Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,260.0	0.0	(1,260.0)
Хувь хүмүүст олгосон зээл	119,556.5	185,648.6	66,092.1
Дүн	231,866.4	187,402.9	(44,463.5)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд авлага дансны үлдэгдэл буурсан шалтгаан нь өмнөх онд сумын Эрүүл мэндийн төв нь ЭМД-ын сангаас авах санхүүжилтийн авлага болох 110,239.0 мянган төгрөгийг хүлээн авч барагдуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 4. Авлагын үлдэгдэл /байгууллагаар/

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Эзлэх хувь
Сум хөгжүүлэх сан	120,156.6	185,648.6	65,492.0	99.1
Засаг даргын тамгын газар	1,470.8	425.2	(1,045.6)	0.2
Сумын эрүүл мэндийн төв	110,239.0	0.0	(110,239.0)	0.0
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал		1,329.1	1,329.1	0.7
Дүн	231,866.4	187,402.9	(44,463.5)	100.0

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Нийт авлагын 99.1 хувь буюу 185,648.6 мянган төгрөгийг хоршоо хөгжүүлэх сангийн авлага, 0.2 хувь буюу 425.2 мянган төгрөг нь сумын ЗДТГ, 0.7 хувь буюу 1,329.1 мянган төгрөг нь Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын ажилчидтай холбоотой авлага байна.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 163,704.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 266,720.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл

/ мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	42,290.6	54,023.2	11,732.6
Тусгай зориулалттай материал	38,549.0	54,023.2	15,474.2
Эм боох материал	3,741.6	0.0	(3,741.6)
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	0.0	0.0	0.0
Бэлэн бүтээгдэхүүн	0.0	0.0	0.0
Хангамжийн материал	172,921.7	27,828.9	(145,092.8)
Бичиг хэргийн материал	4,586.6	1,260.0	(3,326.6)
Аж ахуйн материал	43,577.1	9,205.9	(34,371.2)
Сэлбэг хэрэгсэл	310.0	310.0	0.0
Түлш, шатах тослох материал	4,541.0	0.0	(4,541.0)
Барилгын засварын материал	300.0	0.0	(300.0)
Хүнсний материал	2,212.4	0.0	(2,212.4)
Бусад хангамжийн материал	117,394.7	17,053.0	(100,341.7)
Мал амьтад	0.0	0.0	0.0
Дүн	215,212.3	81,852.2	(133,360.2)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 81,852.2 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 133,360.2 мянган төгрөгөөр буурсан нь Эрүүл мэндийн төв 28,645.3 мянга, Ерөнхий боловсролын сургууль 109,657.3 мянга, Цэцэрлэг 44,301.7 мянга, Соёлын төвийн 18,286.6 мянга, нийт 200,890.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг орон нутгаас улсын төсөвт шилжүүлэн бүртгэсэн нь голлох нөлөө үзүүлж байна.

Хүснэгт 6. Бараа материалын үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Бараа материалын орлого, зарлагын үзүүлэлт	Дүн
2022 оны эхний үлдэгдэл	241,331.9
Нэмэгдсэн	144,635.4
Худалдан авсан	114,779.0
Бусад	29,856.4
Хасагдсан	304,115.2

Худалдсан, зарцуулсан	103,224.3
Шилжүүлсэн	200,890.9
2022 оны эцсийн үлдэгдэл	81,852.2

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нийт нэмэгдсэн 144,635.4 мянган төгрөгийн бараа материалын 114,778.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 29,856.4 мянган төгрөгийн хөрөнгө нь аймгийн онцгой комисс болон сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон бөгөөд ЗДТГ-т шилжүүлэн авч бүртгэсэн байна.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 1,568,582.5 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 3,579,273.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	5,097,963.5	1,519,506.3	(3,578,457.2)
Барилга, байгууламж, орон сууц	3,653,250.6	800,356.7	(2,852,893.9)
Авто-тээврийн хэрэгсэл	265,524.4	180,114.8	(85,409.6)
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	694,316.9	253,354.1	(440,962.8)
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	256,037.0	54,281.1	(201,755.9)
Бусад үндсэн хөрөнгө	201,126.3	231,399.5	30,273.3
Дуусаагүй барилга, байгууламж	0.0	0.0	0.0
Зам, гүүрийн байгууламж	0.0	0.0	0.0
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	931.6	0.0	(931.6)
Ном	26,776.6	0.0	(26,776.6)
Биет бус хөрөнгө	49,892.5	49,076.2	(816.3)
Программ хангамж	2,430.0	5,760.0	3,330.0
Бусад биет бус хөрөнгө	47,462.5	43,316.2	(4,146.3)
Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	0.0	0.0	0.0
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө /ТӨҮГ/	0.0	0.0	0.0
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө /ТӨҮГ/ + Бусад	0.0	0.0	0.0
Дүн	5,147,855.96	1,568,582.5	(3,579,273.5)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,568,582.5 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 3,579,273.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь Эрүүл мэндийн төв 1,547,273.7 мянга, Соёлын төвийн 820,800.6 мянга, Боловсрол шинжлэх ухааны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсролын ерөнхий газар байгуулагдсантай холбоотойгоор Ерөнхий боловсролын сургууль 954,900.8 мянга, Цэцэрлэг 439,524.6 мянга нийт 3,762,499.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг орон нутгаас улсын төсөвт шилжүүлэн бүртгэсэн нь голлох нөлөө үзүүлж байна.

Хүснэгт 8. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөгөөр/

Байгууллага	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ИТХ	12,118.5	14,788.5	2,670.0	0.9
ЗДТГ	1,373,237.6	1,553,793.9	180,556.3	99.1
ЭМТ	1,547,273.7		(1,547,273.7)	
Соёлын төв	820,800.6		(820,800.6)	
Цэцэрлэг	439,524.6		(439,524.6)	
Сургууль	954,900.9		(954,900.9)	
Дүн	5,147,855.9	1,568,582.4	(3,579,273.5)	100.0

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Тайлант онд нэмэгдсэн 183,226.3 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн 91.8 хувь буюу 168,258.3 мянган төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авсан байна. Үүнд: Баянбулаг сумын ЗДТГ нь Баянхонгор аймгийн Засаг даргын тамгын газраас 23,883.1 мянган төгрөгийн өртөг бүхий тоног төхөөрөмжийг үнэ төлбөргүй, мөн сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 143,431.3 мянган төгрөгийн хөрөнгийг хүлээн авч бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 9. Үндсэн хөрөнгө

/мянган төгрөгөөр/

2022 оны эхний үлдэгдэл	5,147,855.9
Нэмэгдсэн	
Худалдан авсан	14,968.0
Шилжүүлэн авсан	23,883.1
Бусад	144,375.2
Хасагдсан	
Бүтцийн өөрчлөлтөөр шилжүүлсэн	3,762,499.8
2022 оны эцсийн үлдэгдэл	1,568,582.5

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 1,865.5 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 59,305.0 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 10. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	41,479.1	1,748.7	(39,730.4)
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	11,189.7	0.0	(11,189.7)
Байгууллагад төлөх өглөг	8,501.6	116.8	(8,384.8)
Дүн	61,170.4	1,865.5	(59,305.0)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Богино хугацаат өр төлбөр нь 1,865.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй бөгөөд ЗДТГ-ын ажилчидтай холбоотой өглөг 1,748.7, байгууллагад өгөх өглөг 116.8 мянган төгрөг байгаа нь голлох нөлөө үзүүлж байна.

Хүснэгт 11. Өглөгийн дансны үлдэгдэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Эзлэх хувь
Соёлын төв	314.1		(314.1)	0.0
Засаг даргын тамгын газар	0.5	1,865.5	1,865.0	100.0
Эмнэлэг	59,655.8		(59,655.8)	0.0
Сургууль	1,200.2		(1,200.2)	0.0
Дүн	61,170.5	1,865.5	(59,305.1)	100.0

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 1,464,230.1 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 3,014,129.6 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 11. Засгийн газрын хувь оролцоо

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,558,392.2	307,031.8	(1,251,360.4)
Хуримтлагдсан үр дүн	2,099,040.8	1,141,226.4	(957,814.4)
Өмнөх үеийн үр дүн	2,063,701.1	4,105,962.0	2,042,260.9
Тайлант үеийн үр дүн	35,339.7	-2,964,735.6	(3,000,075.3)
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	820,926.7	15,971.9	(804,954.8)
Дүн	4,478,359.7	1,464,230.1	(3,014,129.6)

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл үлдэгдэл 1,464,230.1 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 3,014,129.6 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээр буурсантай холбоотой байна.

3.5.11 Орлогын данс

Сумын ИТХ-ын 2021.12.17-ний өдрийн хуралдаанаар 04/04 дугаар тогтоолоор сумын төсвийн татварын орлогыг 162,050.0 мянга, хүү торгуулийн орлогыг 3,000.0 мянга, нийт 165,050.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Сумын төсвийн тодотголыг ИТХ-ын 2022.06.09-ны өдрийн 07/03 тогтоолоор татварын орлогыг 185,050.0 мянга, хүү торгуулийн орлогыг 3,000.0 мянга, нийт 185,050.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Хүснэгт 12. Засгийн газрын хувь оролцоо

/мянган төгрөгөөр/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлтийн хувь
ИОТХ	20,000.0	9,866.5	10,133.5	49.3
хадгаламжийн хүүгийн орлого	34,000.0	27,489.5	6,510.5	80.9
ҮХЭХ борлуулсны албан татвар	3,000.0	316.0	2,684.0	10.5
Бууны татвар	3,000.0	1,110.0	1,890.0	37.0
Улсын тэмдэгт	1,500.0	621.0	879.0	41.4
Газрын төлбөр	2,300.0	1,023.6	1,276.4	4.5
Ан агнуур	-	160,190.4	(160,190.4)	
Ус рашаан	-	-		
Хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр	10,000.0	2,892.1	7,107.9	28.9
ТТАМАТөлбөр	500.0	350.0	150.0	70.0
Малын тоо толгойн татвар	20,000.0	19,935.4	64.6	99.7
ҮХЭХ-ийн татвар	750.0	482.3	267.7	64.3
Хүү торгууль	3,000.0	1,290.0	1,710.0	43.0
ЦХТА орлого /суутган-1/	87,000.0	117,070.4	(30,070.4)	134.6
Татварын орлого	185,050.0	342,637.0	(157,587.2)	185.2
Татварын бус орлого	1,000.0	1,000.0	0.00	100.0
Нийт орлогын дүн	186,050.0	343,637.2	(157,587.2)	184.7

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын ИТХ-ын тогтоол

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг 157,587.2 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна.

Орлогын нэр төрлөөр авч үзвэл ан агнуурын орлогыг тухайн жил татварын орлогоор төлөвлөөгүй бөгөөд гүйцэтгэлээр 160,190.4 мянга, харин цалин хөлс түүнтэй адилтгах орлогыг 30,070.4 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна.

3.5.12 Зардлын данс

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70105, 70106, 70503, 71602, 71702, 71801, 71802, 72101 гэсэн кодтой 8 хөтөлбөрт зориулан 1,206,404.5 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1,025,766.4 мянган төгрөгийг гүйцэтгэлээр зарцуулснаас мянган төгрөгийг 865,174.9 мянган төгрөгийг урсгал зардалд зарцуулсан бол 160,591.5 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн харьяаны 2 төсвийн байгууллага төсвийн төслийг бэлтгэж, аймгийн СТСХ-т хүргүүлсэн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021.12.17-ний өдрийн 04/04 дүгээр тогтоолоор нийт 1,242,180.3 мянган төгрөгийг баталсан байна.

Хүснэгт 13. Төсвийн төлөвлөлт

/мянган төгрөгөөр/

Орлогын төрөл	Төсвийн төсөл	Анх батлагдсан төсөв	Зөрүү
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	98,521.5	122,778.3	24,256.8
Засаг даргын Тамгын газар	502,431.9	375,730.0	(126,701.9)
Сургууль		170,404.3	170,404.3
Цэцэрлэг		76,839.6	76,839.6
Эрүүл мэндийн төв		33,260.3	33,260.3
Соёлын төв		57,136.2	57,136.2
Сум хөгжүүлэх сан		175,704.3	175,704.3
Орон нутгийн хөгжлийн сан		230,327.3	230,327.3
Нийт дүн	600,953.4	1,242,180.3	641,226.9

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын ИТХ-ын тогтоол

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрийн арга хэмжээний зардалд сумын ИТХ-ын 2021.12.17-ны өдрийн 04/04 дугаар тогтоолоор анх 1,242,180.3 мянган төгрөгөөр баталсан бөгөөд 2022.06.09-ний өдрийн 7/03 дугаар тогтоолоор 35,776.4 мянган төгрөгөөр бууруулж 1,206,404.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Нийт зардлын 185050.0 мянган төгрөгийг сумын төсөвт төвлөрөх татварын болон татварын бус орлогоос, 161,902.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтээс, 569,958.3 мянган төгрөгийг санхүүгийн дэмжлэгээс, 91,042.8 мянган төгрөгийг үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос, 198,451.1 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс тус тус санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтийг бүрэн авч, орон нутгийн төсвөөс авах санхүүжилтийг 180,638.2 мянган төгрөгөөр дутуу санхүүжсэн ба орон нутгийн төсөвт 32,866.8 мянган төгрөгийн буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 14. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь	Төвлөрүүлэлт
Засаг даргын Тамгын газар	392,329.3	389,160.6	3,168.7	99.2	4,827.5
Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал	125,380.2	120,476.4	4,903.8	96.1	4,903.8
Соёлын төв	61,758.2	58,419.9	3,338.3	94.6	3,338.2
Сум хөгжүүлэх сан	176,068.3	100,631.0	75,437.3	57.2	-
Сургууль	128,055.0	125,761.1	2,293.9	98.2	5,049.2
Цэцэрлэг	52,213.6	51,354.2	859.4	98.4	859.4
Эрүүл мэндийн төв	33,260.3	19,371.6	13,888.7	58.2	13,888.7
Орон нутгийн хөгжлийн сан	237,339.6	160,591.5	76,748.1	67.7	-
Нийт дүн	1,206,404.50	1,025,766.30	180,638.20	85.0	32,866.8

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл мянган төгрөг буюу 85.0 хувьтай байгаа нь ЗДТГ-ын төсвийг 3,168.7 мянга, ИТХ-ын төсвийг 4,903.8 мянга, Ерөнхий боловсролын сургуулийн урсгал зардлыг 2,293.9 мянга, сургуулийн өмнөх боловсролын зардал 859.4 мянга, Эрүүл мэндийн төвийн төсвийг 13,888.7 мянга,

орон нутгийн хөгжлийн сангийн зардлыг 76,748.1 мянга, Соёлын төв 3,338.3 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэсэн нь голлох нөлөөг үзүүлж байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд дээд шатны төсвийн захирагчаас хуваарилсан 1,300.0 мянга, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогоор 36,812.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгож, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж 28,862.9 мянган төгрөгийг зарцуулж 9,249.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 15. Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/		
	ИТХ	ЗДТГ	НИЙТ
НИЙТ ОРЛОГО	1,300.0	36,812.0	38,112.0
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,300.00		1,300.0
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		36,812.0	36,812.0
Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого			0.0
НИЙТ ЗАРЛАГА	1290.4	27572.5	28862.9
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1290.4	27572.5	28,862.9
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг			0.0
Хөрөнгийн зардал			0.0
Төсөвт төвлөрүүлсэн	9.7	9239.5	9,249.2

Эх сурвалж: Баянбулаг сумын санхүүгийн нэгтгэсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Асуудлын онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд сумын засаг даргын нөөц санг 50,553.2 мянган төгрөгийг баталж, гүйцэтгэлээр 50,553.2 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Тус байгууллагын 2022 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Ж.Өсөхбаяр санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн бөгөөд тайлант оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн мэдээллийг хамруулаагүй болно.

Сумын засаг дарга нь жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтуудыг хангахад чиглэсэн Сумын Засаг даргын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 5 зорилтын хүрээнд 30 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 78.3 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

3.5.5 Аудитын гол асуудал

Тус сум нь 13 нэр төрлийн орлогоор 186,050.0 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 343,637.2 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, нийт орлого 184.7 хувь буюу 157,587.2 сая төгрөгөөр давж биелсэн нь төлөвлөгдөөгүй ан агнуурын орлогоос 160,190.4 мянган төгрөг

орсон нь голлох нөлөө үзүүлжээ. Харин иргэний орлого тодорхойлох хуудсаар тодорхойлсон татварын орлого 10,133.5 мянга, хадгаламжийн хүүгийн орлого 6,510.5 мянга, хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр 7,107.9 мянган төгрөгөөр тасарсан байна.

Сумын ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын аудитын явцад хэрэгжүүлэх горим сорилыг төсвийн шатлалд хамаарах байгууллага, нэгж тус бүрээр төлөвлөж хэрэгжүүлсэн бөгөөд аудитын дүн, дүгнэлтийг нэгтгэсэн байдлаар үнэлж, гаргалаа.

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяалагдах 2 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 4 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэн байна.

Төрийн аудитын байгууллагаас Баянбулаг сумын Засаг даргын харьяа байгууллагад аудит хийсэн хэлбэрийг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт №16. Төсвийн шууд захирагчийн аудитын дүн

Байгууллагын нэр	Байгууллагын тоо				Аудитын санал дүгнэлтийн төрөл					
	Хамрагдвал зохих	Хамрагдсан	Гүйцэтгэсэн		Бүгд	Үүнээс				
			Бие дааж дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан		Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Санал дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан	
ЗДТГ	1	1			1					
ИТХурал	1	1			1					
ОНХС	1	1			1					
СХС	1	1			1					
НИЙТ ДҮН	4	4			4					

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Сумын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 2 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сангийн нийт 4 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 4 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан.

Сумын ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 17,654.7 мянган төгрөгийн 4 алдаа¹ илэрснийг санхүүгийн тайланд залруулсан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Сумын ЗДТГ	2	15,212.0	2	15,212.0			2	15,212.0		
ИТХ	2	2,442.7	2	2,442.7			2	2,442.7		
Дүн	4	17,654.7	4	17,654.7			4	17,654.7		

Нийт илэрсэн зөрчлөөс санхүүгийн тайлангийн 129,361.9 мянган төгрөгийн 7, нийцлийн аудитын асуудалтай холбоотой 3 зөрчил илэрчээ. Хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт №17. Төсвийн шууд захирагчийн алдаа зөрчлийн дүн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа зөрчлийн дүн		Залруулга		Үүнээс: Залруулагдаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт					
					Тогтоосон төлбөрийн акт		Өгсөн албан шаардлага		Өгсөн зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн зөрчил										
ЗДТГ	8	142,304.0	2	15,212.0	1	1,389.1	3	121,434.9	2	4,268.0
ИТХурал	3	4,712.6	2	2,442.7					1	2,269.9
СТА зөрчлийн дүн	11	147,016.6	4	17,654.7	1	1,389.1	3	121,434.9	3	6,537.9
СТА-аар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал										
ЗДТГ	2	0					1	0	1	0
ИТХурал	1	0					1	0		
Нийцлийн аудитын дүн	3	0	0	0	0	0	2	0	1	0
Нийт дүн	14	147,016.6	4	17,654.7	1	1,389.1	5	121,434.9	4	6,537.9

Эх сурвалж: Төрийн аудитын байгууллагын зөрчлийн нэгтгэл

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн зөрчлийг хүснэгтээр дэлгэрэнгүй харуулбал:

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
A	1	2	3	4	5
Харьяа төсвийн байгууллагуудын дүн					
Засаг даргын тамгын газар		147,016.6			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл					
1	Тайлант хугацаанд ЗДНХ-өөс зарцуулсан 19486.5 мянган төгрөгийн спортын тэмцээн уралдаан, шатахуун, худалдан авсан бараа бүтээгдэхүүний зарцуулалтын тайланг гаргаагүй, хяналт хэрэгжүүлээгүй байна.	19486.5	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
2	Шатахууны тайланг жолоочийн тооцооны хуудастай тулган шалгахад Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчиж, сургалт, баяр наадмын зардалд нийт 1389.1 мянган төгрөгийг шатахууны зарцуулсан байна.	1389.1	Төлбөрийн акт тогтоосон	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
3	Байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаанд хамааралгүй 1200.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий Пос машиныг худалдан авсан байна.	1200.0	Зөвлөмж	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
4	Тайлант хугацаанд байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийн дүгнэлт гаргаагүй 4104.0 мянган төгрөгийн сэлбэг хэрэгслийг худалдан авсан байна.	4104.0	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
5	Байгууллагын үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй 1987 онд ашиглалтад орсон 97,844.4 мянган анхны өртөгтэй "Японы 60 мотор" гэсэн нэр бүхий хөрөнгө нь биетээр байхгүй байна..	97,844.4	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
6	Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 2022.12.23-ны өдөр 3068.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий цагдаагийн багаж тоног төхөөрөмжийг бэлтгэсэн нь Сангийн сайдын 2021 оны 61 дүгээр тушаалаар баталсан "Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам"-ын 3.1.2 дахь заалтыг зөрчиж байна.	3068.0	Зөвлөмж өгсөн	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
	Дүн	142,304.0			
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал					
1	Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.2-д заасны дагуу горим сорил хэрэгжүүлэхэд өмнөх оноос бичиг хэргийн зардлыг 1.2 хувь, тээвэр шатахууны зардлыг 4.2 хувиар өсгөсөн байна.	0	Зөвлөмж өгсөн	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
2	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн хүрээнд хуулийн 6.4.5-д заасан цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 53020.1 мянган төгрөгийн 5 гүйлгээг, зарлагын 14699.5 мянган төгрөгийн 2 гүйлгээг тус тус мэдээлээгүй байна.	0	Албан шаардлага	Дарга, нягтлан бодогч	Д.Цэнд-Аюуш, Б.Чимэдцэеэ
	Дүн	0			
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал		4,712.6			
Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл					
1	ИТХ-ын нарийн бичгийн дарга нь тэтгэвэр тогтоолгосон бөгөөд 2022 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн ажлын байрны нөхөн томилгоо хийх	2269.9	Зөвлөмж өгсөн	Дарга, нягтлан бодогч	Ч.Ганболд, Б.Чимэдцэеэ

Аудитын код: БНА-2023/3/НА-СТА-ТТЗ

Хуудас-23

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
	хүртэл түр хугацаанд томилсон ч албан тушаалын үндсэн цалин болох ТЗ-9-5-5 дахь цалингаар цалинжсан байгаа нь Төрийн албаны тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2, 46.2.3 дахь заалт, мөн Төрийн албаны зөвлөлийн 2020.12.25-ны өдрийн "Өндөр насны тэтгэвэртэй холбогдох зарим асуудлын тухай" 07 дугаар зөвлөмжийн 8-д заасныг зөрчиж байна.				
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал					
1	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн хүрээнд хуулийн 6.4.5-д заасан таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 21011.6 мянган төгрөгийн орлогын 2 гүйлгээг хугацаа хоцроож, 46680.6 мянган төгрөгийн зарлагын 5 гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	0	Албан шаардлага өгсөн.	Дарга, нягтлан бодогч	Ч.Ганболд, Б.Чимэдцэеэ

3.5.6 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 8 хөтөлбөрийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр нийт 1,206,404.5 мянган төгрөгийн төсөв баталж, гүйцэтгэлээр 1,025,766.4 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 15. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,206,404.5	1,025,766.4	180,638.1	85.0
70105 ОН-ын өөрөө удирд ёсны байгууллага	125,380.2	120,476.4	4,903.8	96.1
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	83,699.6	78,795.8	4,903.8	94.1
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	35,367.4	35,367.4	-	100.0
80815 Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөгдсөн	6,313.2	6,313.2	-	100.0
70106 ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	392,329.3	389,160.6	3,168.7	99.2
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	265,658.7	264,051.7	1,607.0	99.4
80106 Баг, хорооны ҮАЗардал	53,861.9	53,127.5	734.4	98.6
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	1,000.0	1,000.0	-	100.0
80815 Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөг	10,255.5	9,428.2	827.3	91.9
81102 Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	50,553.2	50,553.2	0.0	100.0
81701 Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх зардал	1,000.0	1,000.0	-	100.0
82212 Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	10,000.0	10,000.0	-	100.0
70503 Орон нутгийн зорилтот Х Оруулалт	237,339.6	160,591.5	76,748.1	67.7
80904 Нийгмийн зориулалттай барилга	55,437.4	55,104.0	333.4	99.4
83401 ОНХС - Итгэлцүүрээр олгох	124,617.9	68,843.1	55,774.8	55.2
83403 ОНХС - Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	12,040.8	8,091.5	3,949.3	67.2
83405 ОНХС - Малын тоо толгойн албан татвар	20,000.0	11,579.0	8,421.1	57.9
83406 ОНХС - Бусад	25,243.5	16,974.0	8,269.5	67.2
71602 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	33,260.3	19,371.6	13,888.7	58.2
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	33,260.3	19,371.6	13,888.7	58.2
71702 Соёл урлаг	61,758.2	58,420.0	3,338.2	94.6
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	61,758.2	58,420.0	3,338.2	94.6
71801 Сургуулийн өмнөх боловсрол	52,213.6	51,354.2	859.4	98.4
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	52,213.6	51,354.2	859.4	98.4
71802 Ерөнхий боловсрол	128,055.0	125,761.1	2,293.9	98.2
80112 Нийтлэг үйлчилгээ	128,055.0	125,761.1	2,293.9	98.2
72101 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих	176,068.3	100,631.0	75,437.3	57.2
82611 Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих	176,068.3	100,631.0	75,437.3	57.2

Эх суралж: Баянбулаг сумын Засаг даргын нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Баянбулаг сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын

Аудитын код: БНА-2023/3/НА-СТА-ТТЗ

Хуудас-24

31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Нарангэрэл гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цээням, дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 01-ний өдрийн 10 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгий тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,266,633.5 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 33,999.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 23,800.7 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг гүйцэтгэлийн үе шатанд хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус сумын хөрөнгө оруулалтын төсөв, төлөвлөгөөнд захиргааны зориулалттай шинээр байшин барилга тусгаагүй байгаа нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 “Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл болон бусад шалтгаанаар ашиглах боломжгүй болохыг тогтоосон тухай эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт, шийдвэр гарснаас бусад тохиолдолд захиргааны зориулалтаар барилга шинээр барихыг хориглоно” гэсэн заалттай нийцэж байна.

Баянбулаг сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад дараах зөрчил илэрсэн байна. Үүнд:

Баянбулаг сумын ЗДТГ нь өмнөх оноос бичиг хэргийн зардлыг 1.2 хувь буюу 51.9 мянга, тээвэр шатахууны зардлыг 4.2 хувь буюу 882.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн зөрчил илэрсэн.

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс 135 мэдээллийг хугацаанд нь, 20 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

Хүснэгт 16. Шилэн дансны мэдээлэл

дд	Хугацаа	Төрөл	Удаа	Хугацаанд нь мэдээлсэн	Хугацаа хоцроосон	Мэдээлээгүй мэдээлэл
1	Бүтэн жил	12	12	8	4	
2	Хагас жил	3	3	0	3	
3	Улирал бүр	2	8	2	6	
4	Сар бүр	5	60	56	4	
5	Тухай бүр	6	72	69	3	
Нийт дүн		28	155	135	20	

Эх сурвалж: Шилэн дансны цахим хуудас

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст хугацаанд нь бүрэн байршуулах зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Тус байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд 2022 оны 3 дугаар улирлын байдлаар завсрын аудит хийсэн ба асуудлын бүртгэлийг танилцуулсан, жилийн эцсээр дүнг нэгтгэн танилцуулсан болно.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 38,574.9 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийн хэрэгжилтийг сумын Засаг даргын 2022 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 104 тоот албан бичгээр ирүүлж хэрэгжилтийг тооцсон байна.

Хүснэгт 16. Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмж

/ мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Төлбөрийн акт	1	79,181.9	0	23,407.0	1	55,774.9	30
Зөвлөмж	3	38,574.9	3	38,668.2	0	0	100
Нийт	4	117,756.8	3	62,075.2	1	55,774.9	65

Эх сурвалж: Шийдвэрийн хэрэгжилт

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 2149.7 мянган төгрөгийн алдаа² илэрснээс аудитын явцад 2,149.7 мянган төгрөгийн 1 алдааг залруулав.

1. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн үр дүнгийн тайлангийн орлогыг 1,399.7 мянга, зарлагыг 750.0 мянган төгрөгөөр дутуу илэрхийлсэн тул үр дүнгийн тайланд залруулав.

Аудитаар нийт 38,629.3 мянган төгрөгийн зөрчил³ илэрсэн тул алдаа зөрчлийг дахин давтан гаргахгүй байх 5 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Малын тоо толгойн албан татварын орлогыг 20,000.0 мянган төгрөгөөр баталж, гүйцэтгэлээр 19,935.4 мянган төгрөг төвлөрсөн ч сумын ОНХС-ийн дансанд 16,000.0 мянга буюу 3,935.4 мянган төгрөгийг төвлөрүүлээгүй орон нутгийн орлогын дансанд үлдэгдлээр байршуулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид ОНХС-д төвлөрөх малын тоо толгойн албан татварыг сумын ОНХС-д бүрэн төвлөрүүлж ажиллах.

2. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын 2022 оны төсвийг сумын ИТХ-ын 2021.12.17-ны өдрийн хуралдаанаар анх батлахдаа сумын төсвийн нийт зарлагыг 1,242,180.9 мянган төгрөгөөр баталсан ч санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 34,693.9 мянган төгрөгөөр дутуу буюу 1,207,486.8 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цаашид Сумын Засаг дарга ИТХ-ын хуралдаанд орлогын төсвийг өргөн барихдаа, орлогын эх үүсвэрийг үнэн зөв тусгаж байх.

3. Хууль журмын хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Шилэн дансны цахим хуудаст мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс тухай бүр мэдээлэх мэдээллээс 3, сар бүр мэдээлэх мэдээллээс 4 мэдээллийг хугацаа хоцроож, улирал бүр мэдээлэх мэдээллээс 6, хагас жилд нэг удаа мэдээлэх мэдээллээс 3, бүтэн жилд нэг удаа мэдээлэх мэдээллээс 4 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

² Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

³ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст хугацаанд нь бүрэн байршуулах.

1. Төсвийн орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогоос газрын төлбөр 1276.4 мянга, бууны татвар 1890.0 мянга, хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр 7,107.9 мянга, малын тоо толгойн албан татварын орлого 197.6 мянган төгрөгөөр тасарсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг бүрэн төвлөрүүлж ажиллах зөвлөмжийг хүргүүлэв.

5. Дотоод хяналт хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Баянбулаг сумын Засаг даргын харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагууд нь биетээр байхгүй хөрөнгийг тоолсон, өмч хамгаалах зөвлөлийн шийдвэр гараагүй байхад сэлбэг хэрэгсэл худалдан авсан, засаг даргын нөөц хөрөнгийн зарцуулалтыг тайлагнаагүй, Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлээгүй зэрэг зөрчил санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн байхад сумын санхүүгийн албаны дарга, төсвийн захирагч нар хяналт тавьж ажиллаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Харьяа төсөвт байгууллагуудын өмч хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалт, санхүү төсвийн үйл ажиллагаанд тавих сумын өмч хамгаалах зөвлөл, санхүүгийн албаны хяналтыг сайжруулж, хариуцлагыг дээшлүүлэх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Баянбулаг сумын Засаг дарга	1	2,149.7	1	2,149.7			1	2,149.7				
Дүн	1	2,149.7	1	2,149.7			1	2,149.7				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Баянбулаг сумын Засаг дарга	4	38,629.3					4	38,629.3				
Дүн	4	38,629.3					4	38,629.3				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс						
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
Баянбулаг сумын Засаг дарга	1	0						1	0
Дүн	1	0						1	0